תורה אור

לאחרים גורם טומאה לעצמו לא כל שכן אלא פשטא בזב מצורע ומדאיצטריך קרא לרבויי בראיה שניה שמע מינה מקום זיבה לאו מעין הוא אמר ליה רב יהודה מדסקרתא לרבא ממאי דילמא לעולם אימא לך בזב גרידא ודקאמרת לאחרים גורם טומאה לעצמו לא כל שכן *שעיר המשתלח יוכיח שגורם טומאה לאחרים והוא עצמו טהור אמר אביי מאי תבעי ליה והא הוא דאמר זאת תורת הזב בין גדול בין קטן וכיון דנפקא ליה מהתם אייתר ליה לזכר לרבות מצורע למעינותיו נקבה לרבות מצורעת למעינותיה *ואקשיה רחמנא מצורע לזב גמור מה זב גמור מטמא במשא *אף ראיה ראשונה של מצורע מטמא במשא *א"ר הונא ראיה ראשונה של זב מטמאה באונס שנאמר °זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע מה שכבת זרע מטמא באונס אף ראיה ראשונה של זב מטמאה באונס תא שמע *ראה ראיה ראשונה בודקין אותו מאי לאו לטומאה לא לקרבן ת"ש בשניה בודקין אותו למאי אילימא לקרבן אבל לטומאה לא *אקרי כאן °מבשרו ולא מחמת אונסו אלא לאו לטומאה ומדסיפא לטומאה רישא נמי לטומאה מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא תא שמע *רבי אליעזר אומר אף בשלישי בודקין אותו מפני הקרבן מכלל דתנא קמא מפני הטומאה קאמר לא דכולי עלמא לקרבן והכא *באתים קא מיפלגי °רבנן *לא דרשי אתים ורבי אליעזר דריש אתים רבנן לא דרשי אתים °הזב חדא זובו תרתי לזכר בשלישי אקשיה רחמנא לנקבה ורבי אליעזר דריש אתים הזב חדא את תרתי זובו תלת ברביעי אקשיה רחמנא לנקבה תא שמע רבי יצחק אומר והלא זב בכלל בעל קרי היה ולמה יצא להקל עליו ולהחמיר עליו להקל עליו שאין מטמא באונס ולהחמיר עליו
שהוא

רש"י

לאחרים גורם טומאה. כלומר טיפה זו גורמת לבעלה שמטמא במשא כדכתיב (ויקרא טו) וכל׳ אשר יהיה תחתיו ואוקמינן בעליונו של זב היא עצמה לא כל שכן: אלא בזב מצורע. איצטריך דלא תימא בקל וחומר דלא גרמה לו טומאה שהרי מטמא נגעו היה מטמא במשא ואפילו באהל: ומדאיצטריך קרא לרבויי לשניה ש"מ. בראשונה דלאו מעיין הוא דאי מעיין הוא ראשונה מטמאה שניה לא כל שכן: לעולם אימא לך בזב גרידא. דאי במצורע לא איצטריך קרא לרבויי דאפילו ראשונה מטמא משום מעיין: ודקאמרת כו׳ שעיר המשתלח יוכיח שגורם טומאה. למשלחו כדכתיב (ויקרא טז) והמשלח את השעיר וגו׳ והוא עצמו טהור שאין בהמה מטמאה מחיים: מאי תיבעי ליה. לרב יוסף: הא איהו אמר כו׳ בין קטן בין גדול. לזיבה ולא איצטריך והזב את זובו לזכר לרבות קטן דהא מזאת תורת הזב נפקא ואייתר לזכר לרבות מצורע: ואיתקש מצורע לזב גמור. בעל שתי ראיות דהא בהאי קרא דהיקשא דמצורע תרתי כתיבי והזב את זובו הרי שתים וכתיב ביה לזכר לרבות מצורע כדין זב גמור מה זב גמור זובו מטמא במשא אף מצורע זובו מטמא במשא ואפילו ראשונה דבשלמא אי מפיק ליה האי לזכר לזב קטן ויליף מצורע זכר ממצורעת נקבה איכא למבעי ראייה ראשונה מהו מי הוי מתעגל ויוצא ומתרבי עם שאר מעיינות או לאו דבנקבה ליכא זוב לובן למילפיה מהיקשא דזב גמור אי לאו מעיין הוי אבל השתא דמצורע זכר איתקש לזב גמור לא צריך תו למבעי: •ולהא דמפרשי בעיא דרב יוסף הכי ראייה ראשונה של מצורע מהו שמטמא במשא בזב גרידא לא תבעי לך דודאי מטמא כדאמר לקמן (דף לה.) לימד על הזוב שהוא טמא ומוקמינן בדם הנדה דקרא למשא אתא כי תבעי לך במצורע דאיכא למימר בזב גרידא הוא דמטמא משום דגורמת לו טומאה אבל במצורע כבר טמא הוא ואינה גורמת לו טומאה לא מטמיא הטיפה אי לא אמרינן מעיין הוא כרוקו או מימי רגליו אלא מעיין הוא או לא. לימד על הזוב ומוקמינן לה בראייה ראשונה והכי משמע כי יהיה זב מבשרו אותו הזוב טמא. לאחרים לבעלה. ומדאיצטריך לרבויי לראייה ראשונה ש"מ לאו מעיין הוא. ושיבוש הוא מפני כמה תשובות חדא דקא פשיט ליה מקום זיבה לאו מעיין הוא והא למשא רבייה קרא כדאמר בדם הנדה (לקמן סה.) מה לי מעיין ומה לי לאו מעיין ועוד מי איכא לאוקמי להאי קרא בראייה ראשונה והא מהכא נפקא לן בכל דוכתי׳ מנה הכתוב שתים וקראו טמא ועוד מי איכא למימר בראייה ראשונה בזב גרידא לאחרים גורם טומאת משא הא זב בעל ראייה אחת אינו אלא כרואה קרי כדאמר בכמה מקומות (לקמן) שתים לטומאת זיבה ושלש לקרבן ועוד ראייה ראשונה הא אקשיה לעיל לקרי וקרי לא מטמא במשא ומשום שכתוב בספרים מדאיצטריך קרא בראייה ראשונה מפרשי ליה הכי ולאו מילתא היא דהאי בראייה ראשונה (א)פירוש היה בספרים ולקמיה קאי והכי קאמר מדאיצטריך קרא לרבויי לשניה ש"מ ראשונה מקום זיבה לאו מעיין הוא וה"ג בשלהי שמעתתא מה זב גמור מטמא זובו במשא אף מצורע כו׳ אלמא זב גמור הוא דמטמא טיפת זובו במשא אבל זב בעל ראייה אחת לא: •מטמא באונס. אותה טומאה קלה האמורה בה מגע וטומאת ערב כבעל קרי׳ ולהצטרף לשניה לטמא כזב גמור והא דכתיב (ויקרא טו) מבשרו ולא מחמת אונסו על כרחך אראייה שניה דכתיב בתרה קאי ולא אראשונה דהא איתקש לשכבת זרע ושכבת זרע כל עצמו מטמא אונס [illegible] בה: בודקין אותו. בשבעה דרכים במאכל במשתה בקפיצה ובמשאוי כו׳: מאי לאו לטומאה. דאי נאנס הוא הוי טהור לגמרי: לא לקרבן. דאי קמייתא באונס לא מצטרפא לשלש למיתי קרבן: אילימא לקרבן אבל לטומאה. האמורה בו דהיינו טומאה חמורה לא בעי בדיקה: (ב)אקרי כאן מבשרו ולא מחמת אונסו. והאי מבשרו בקרא דשתי ראיות כתיב: אתים. והזב את זובו לזכר ולנקבה (ויקרא טו): זב חדא זובו תרתי לזכר. כלומר עד כאן יש לו דין זכר שאינו מטמא באונס מכאן ואילך דהיינו שלישית לנקבה כתיב כלומר יש לו דין נקבה שמטמאה באונס כדיליף בפירקין (לקמן דף לו:) מכי יזוב זוב (ויקרא טו) ולאיתויי נמי מייתא ליה לידי קרבן: ברביעית. לא אקשיה רחמנא לנקבה דאפילו באונס. ולא לענין טומאה דהא מכי חזא תרתי איטמי ליה ולקרבן נמי לא דמשלשה איחייב ליה אלא לסתירה כגון דפסק והתחיל לספור שבעה נקיים וראה ראייה רביעית אפילו באונס סותר: והלא זב בכלל בעל קרי היה. כדמפרש לקמיה ואזיל דאיתקש לשכבת זרע: ולמה יצא. נפרט וזכין להכתב לעצמו: להקל עליו שלא יטמא באונס. דהא קרי מטמא באונס:
שהוא

ו נס"א: מקרי.

תוספות

לאחרים גורם טומאה. פירש רש"י לזב עצמו גורם טומאת משא כדכתיב וכל׳ אשר יהיה תחתיו ואוקמינן ליה בעליונו של זב ואין נראה דעליונו של זב אינו קרוי משא ואינו מטמא אלא אוכלין ומשקין ועוד דבזוב כי האי גוונא לא אשכחן אלא כשהטיפה בכף מאזנים וכרעה לכף שניה לכן נראה לפרש לזב עצמו גורם טומאת משא שהנושא הזב טמא והנושא הזוב לא כל שכן דטמא ובשאר טומאות דלאו משא כגון משכב ומושב אין לפרש דהא למצורע נמי גורם טומאה דאינו מצורע גרידא אינו עושה משכב ומושב אלא לטמא אוכלין ומשקין כדפרישית בפרק אלו דברים (פסחים סז.) ואם זב הוא מטמא משכבו אדם ובגדים: לעולם אימא לך בזב גרידא. תימה דמכל מקום תפשוט דלאו מעיין הוא דאי מעיין הוא למה לי קרא לטמא בזוב דהא מיד שרואה משאו של ראייה שניה מיד נעשה זב למ"ד זוב מטמא במשאו דלא בעי כחתימת פי האמה ומשאו שני לטמא כדין מעיין דאי אפשר לטיפה שלא תתחלק שני משהויין וטמא כמו שמשאו ראשון שבו נעשה זב אינו מטמא במשא אלא הדין כל מה שנקרא ראייה אחת דהיינו (ג) *כמו גריון לשילה (ועיין תוס׳ מ"ה) דלא מטמא במשא אע"ג דרוקו ומימי רגליו טמאין מיד אחר ראיית זוב משאו ראשון: אף ראייה ראשונה של מצורע מטמאה במשא. *תימה אם כן לעיל מגליה לאוקמי קרא בדם טהרה של מצורעת הא איצטריך קרא לכדהכא: מאי לאו לטומאה. וא"ת מאי קושיא דילמא הא דאמר רב הונא מטמא באונס היינו טומאת ערב כבעל קרי והכא מיירי להצטרף לשניה לטמא טומאה חמורה לעשותו זב ואי הכא שפיר רישא דומיא דסיפא וי"ל מדלא נקט שרואה ראייה אחת של זיבה אלא נקט ראייה ראשונה של זב משמע דאיירי באותו שראה שתי ראיות והראשונה היתה באונס דזב אינו קרוי עד שיראה שתי ראיות ויליף מהיקשא דזאת תורת דאיירי בזב גמור ומקיש ראשונה של שתים לשכבת זרע: מכלל דתנא קמא לטומאה. לאו מן הלשון מדקדק מדאיצטריך ר׳ אליעזר להזכיר קרבן מכלל דת"ק איירי לטומאה דא"כ לא הוה משני מידי אלא הכי דייק מכלל דתנא קמא לא מצריך בדיקה משום קרבן אלא משום טומאה דאי משום קרבן הוה ליה לאדכורי נמי בדיקה בשלישי כרבי אליעזר וקשה דהא בלאו מילתיה דרבי אליעזר הוה מצי למפרך מדקתני במס׳ זבים (פרק ב׳ מ"ב) בהדיא במילתיה דרבנן גופייהו בשלישי אין בודקין אותו ושמא מייתי מרבי אליעזר משום דבעי לפרושי במאי פליגי:

*) רצ"ל גרדין לשילוח פי׳ גרדין שם מקום ושילוח שם נהר
כמו מי השילוח כן פי׳ הרמב"ם בפ"ק דזבים ופ׳ בר"ש

לו

תוספי הרא"ש

לאחרים גורם טומאה. תימה שלא היה יודע סוף הברייתא דהא בהדיא קתני לה לקמן בפ׳ דם הנדה שעיר המשתלח יוכיח: לאחרים גורם טומאת. פרש"י טומאת משא כדכתיב בכל אשר יהיה תחתיו ואוקימנא לעליונו של זב ולא נהירא דאנן איירינן במי שנושא את הזוב והכא צ"ל שנושא את הזב טמא כדאמר לעיל בפ"ק גבי זב ומוחר שהיה פורקן ואתיא מהנושא אותם יכבס בגדיו דקאי אכל מה שאמור בפרשה אזב עצמו ומרכבו ומשכבו ומטמא אדם לטמא בגדים ועליונו אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין: אלא פשיטא בזב מצורע. דבלאו הכי טמא ולא גרמה ליה טומאה ואי תיקשי לך הא גרמה ליה לטמא משכב ומושב דמצורע אינו עושה משכב ומושב ולטמאות בחיסט והסיקרא לא הוה מטמי כדתנא בפסחים בריש אלו דברים לא קשה מידי דלאחרים גורם טומאה דשמעתין איירי בטומאת משא כלומר לאחרים גורם טומאת משא והוא עצמו לא כ"ש הילכך אע"ג שגורם למצורע משכב והיסט בשביל זה לא הטמא המיטה במשא כיון דאינה גורמת לו דבלאו הכי היה מטמא במשא כדאית׳ במס׳ זבין גבי מצורע א׳ הנושא וא׳ הנשא טמא. ותימה ומנא לן דמטמא במשא ולמאי דפרש"י בפ"ק דבבא בתרא דאיתקש מצורע למת מדכתיב אל נא תהי כמת ניחא דתנן במס׳ שמטמא במשא כדאיתא בהעור והרוטב גבי נ׳ טומאו׳ פירש"י מן המת וק"ל אי איתקש למת אמאי לא ניליף מינית שיטמא מצורע באהל כמו מת דתנן בפי"ג דנגעים נכנס לבית הכנסת עושין לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים על רוחב ד׳ אמות נכנס ראשון ויוצא אחרון. פי׳ כדי שלא יטמא העומדים בבית הכנסת בכניסתו וביציאתו באויר שכן הפתח עד המחיצה קשה לי דהוה מצי לאקשויי משכב והיסט יוכיח שהזב גורם לזב לטמא משכב והיסט והוא עצמו אינו מטמא וה"ה מטמא נשי ולקמן בפ׳ דם הנדה נדקדק מזה בע"ה: אלא פשיטא בזב מצורע. והימנו ודילמא בבתולת נדה. וי"ל דהכי היכי דמיבעי׳ ליה לרב יוסף בזאי מיבעי׳ ליה נמי בזאי: לעולם אימא לך בזב גרידא. תימה ס"ס תיפשוט דלאו מעיין הוא דאי מעיין הוא למה

[illegible]

נ"ל וכל הטמא בכל

—◇◇◇—

מוסף רש"י
ראה בעמ׳ הקודם
טור ימין

הגהות הב"ח

[illegible]

גליון הש"ס

[illegible]

[illegible]